

Mahatma Gandiden Gitlere hat: Gadyrdan dostum...

Category: Kitapcy,Sözler,Taryhy makalalar

написано kitapcy | 26 января, 2025

Mahatma Gandiden Gitlere hat: Gadyrdan dostum... MAHATMA GANDIDEN GITLERE HAT: GADYRDAN DOSTUM...

Gandiniň Gitlere bilen ysnyşyklı gatnaşygynyň aňyrsynda hakyky dostluk barmy ýa-da Gandiniň şahsyndan gelip çykýan pozisiýa?

Adolf Gitler dünýä taryhyna giren iň rehim-şepagatsyz diktatorlaryň biri hökmünde taryhyň čaňly sahypalarynda öz ýerini aldy.

Ikinji jahan urşy wagtynda onuň elinden gyrlan millionlarça jöhidiň we syganyň syýasy edebiýatda henize çenli deňi-taýy ýok.

Ýewropanyň gandöküşikli uruşa tarap ädimmé-ädim süýşüp barýan 1939-njy ýylynda dünýäniň beýleki bir ujundan gazaply diktatora hat gelidir.

Hatyň şolar ýaly gymmatyny artdyrýanam awtorynyň Mahatma Gandhi bolmagydyr.

kitapcy.ru

Mahatma Gandhi

Gandi onlarça ýyla çeken ganly iňlis eksplutasiýasyna garşy baş galdyryp parahatçylykly raýat rewolýusiýasynyň arhitektory hökmünde taryhdaky ýerini alypdy.

Onuň başlan köpcülikleýin ýörişi netijesinde bütin dünýä jemgyyetçiligi indusłaryň sesine diň salypdy we iňlisleriň betbagtçylykly dolandyryş düşünjesi hemmeler tarapyndan ýazgarylypdy.

Gandiniň Gitlere ýazan hatynyň düýp maksady uçguny Ýewropada syczrap, jümle-jahana meş'un bir geografiýada ýaýrajak uruşyň öñünü almak bolupdyr.

Gandiniň Gitlere ýüzlenip ýazan «Gadyrdan dostum» ýaly sözleri hazır tankyt edilmegine sebäp bolýar.

«Gadyrly dostum Gitler» taryhy-dokumental kinofilm, 2011 ý. /
Režissýor: Rakeş Ranjan Kumar

Ilki bilen hata bilelikde seredip geçeliň:

«Gadyrdan dostum!

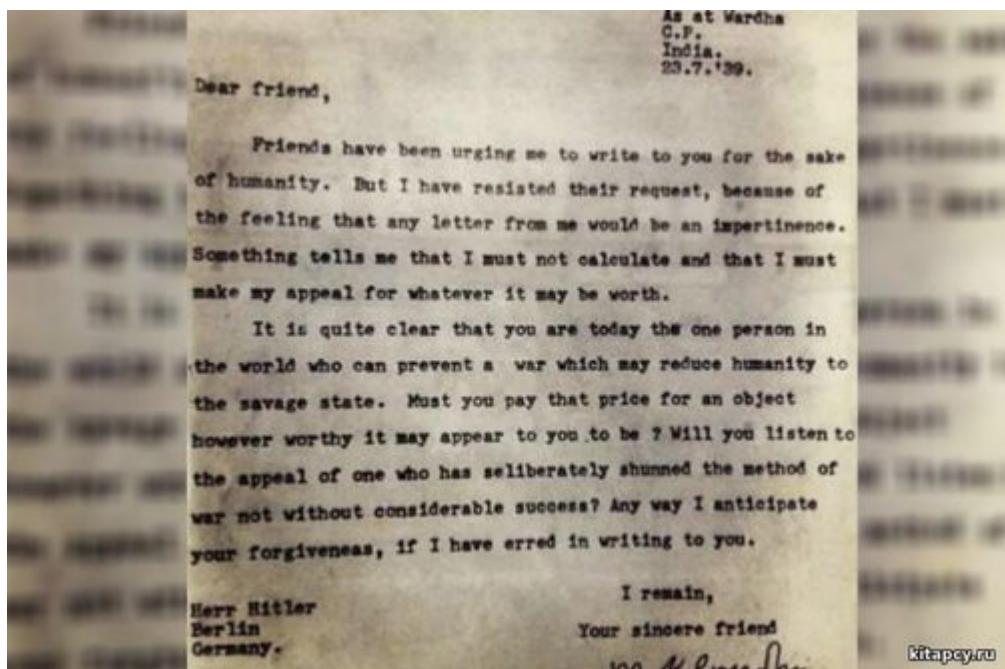
Dostlarym adamzadyň hakyna saňa hat ýazmagy ündeýärdiler.

Hakykatdanam menden geljek haýsydyr bir haty hetdenaşmalyk hasap edersiňiz öýdüp, näçe haýys etselerem razy bolmadym.

Içimdäki ses meseläniň ähli taraplaryny göz öñüne tutup, size dostana kelamnama ýazmagy wajyp kyldy.

Adamzadyň wagşy tebigatyny täzeden oýandyryp biljek gazaply

*uruşyň sizden başga öňüni alyp biljek adam ýok.
Bir zadyň bahasy näçe gymmat bolanda-da, munuň jogapkärçiliginiň siziň egniňize yüklenmesi rowamydyr?
Uruşyň islendik görnüşinden gaça durýan şahsyň sözlerine gulak gerip-germejegiňi bilemok.
Saňa ýazanymda sözlerim hetden aşan bolsa, ötünç soraýaryn.
Mähriban dostuň MK Gandhi.»*

Gandiniň haty

Megerem, bu hatyň stilinde ünsi çekýän detal – Gandiniň Gitlere yüzlenişiniň çynlakaýlygy bolsa gerek. Munuň aňyrsynda hakyky dostluk barmy ýa-da Gandiniň şahsyndan gelip çykýan pozisiýa? Bu eýýäm belli däl. Gandiniň mundan daşgarynam Gitlere ýazan bir haty bar. Yöne bu hatlara Gitleriň jogap berip-bermändigi näbelli. Käbir hindi çeşmeleri bu hatlary Gitleriň bir gezegem okamandgyny we jogap bermändigini öňe sürüär.

kitapcy.ru

Adolf Gitler

Şeýle-de, Gitleriň iňlis we fransuz koloniýalaryny öz tarapyna çekmek boýunça syýasat ýöredendigi mälim.

Şonuň üçinem Faşistik Germaniýanyň şeýle syýasaty ýöredendigi görnüp durka, bu hatlaryň jogapsyz galandygyny pikir etmek aşa sadalyk bolar.

Elbetde, biziň häzir Gandini garalajak bolmak ýaly niýetimiz ýok.

Gandi 1948-nji ýylyň 30-njy ýanwarynda indus jynsparazlary tarapyndan öldürildi. Üstesine indus faşistleriniň iň uly tutaryklaryndan biri – teraktdan bary-ýogy üç gün öň Gandiniň asly türki sufist Şeýh Hajy Bahtyýar Kakynyň jynsparazlar tarapyndan talanan dergähine barmagy görkezilipdi.

Bütindünýä parahatçyligynyň simwoliki şahslarynyň biri bolan Gandiniň Gitlere hat ýazmak bilen düýp maksady – dünýäniň gana çaykalmagynyň öňüni aljak bolmakdan başga zat däldi. Eger beýle däl bolsa, Ikinji jahan urşundan soň, ol hut Angliýanyň öz içinde beýle goldaw we gyzyklanma tapmazdy.

Mehmet MAZLUM ÇELIK.

21.10.2023 ý. Taryhy makalalar